

Előrejelzés 2017-2018-ra

(Összefoglaló a sajtó számára, 2017. szeptember 29.)

A beruházások második negyedében is folytatódó látványos bővülése nyomán a **GKI** 3,5%-ról 3,8%-ra emelte idei GDP-prognózisát, s 2018-ra is hasonló ütemű növekedést vár. Ez lényeges gyorsulás a 2016. évi 2%-hoz képest, aminek oka az EU-támogatások újrainduló beáramlása és a választások előtti keresletélénkítés. Ugyanakkor a magyar növekedés, bár lényegesen meghaladja az EU átlagát, a régióban csak igen szerény eredmény. A 2017-18-ban 4% közeli GDP-növekedés, 3,5% körüli fogyasztás és 20 majd 9%-os beruházási dinamika önmagában kedvező, azonban EU-transzferek nélkül, a magyar modell körülményei között fenntarthatatlan. A kormánynak rövidesen döntenie kell Európa-politikájának felülvizsgálatáról, többek között az euróövezethez való csatlakozásról, ha nem akar végképp az EU perifériájára, leszakadó pályára kerülni.

Világgazdaság. A világgazdasági konjunktúra idén és jövőre is folytatódik, de továbbra is elmarad a válság előttiől. 2017-ben a növekedési ütem a korábban vártnál lassúbb lesz az USA-ban, valamelyest gyorsabb Japánban és az euróövezetben, valamint Kínában. A geopolitikai feszültséggócokkal, a terrorizmussal és az amerikai elnök kiszámíthatatlan külpolitikájával kapcsolatos **kockázatok** negatív hatásúak, de a jelek szerint **nem gyakorolnak érdemi** hatást a reálfolyamatokra. Az **EU jövőjét** főleg saját maga modernizálása, a Brexit időzítése és módja, a görög és az olasz pénzügyi-gazdasági helyzet befolyásolja. **A német-francia tengely megerősödése az Egyesült Államoktól kényszerűen függetlenedő, többsebességes európai integráció, az euróövezet kiterjesztése felé mutat.** A világszerte rendkívül alacsony kamatlábak és energiaárak időszaka csak lassan ér véget.

Gazdaságpolitika. A magyar modell fő vonásai – így mindenekelőtt az elvileg kormánytól független intézmények és piaci szereplők egycentrumú, lojalitásalapú vezérlése, valamint az EU-tól való függetlenedés közepette is jogos járandóságnak tekintett támogatások megszerzéséhez szükséges egyensúlyi feltételek teljesítése – évek óta **változatlanok**. Mindez 2017-2018-ban **választási megfontolásokkal** – béremelés, költségvetési lazítás – egészül ki. Mindennek forrása nagyrészt az EU-transzferek beérkezése, ára pedig a régiós szintű leszakadás. A magyar **versenyképesség** nemzetközi rangsorokban való **lecsúszása** idén is folytatódott. Ezt illusztrálja, hogy az üzleti beruházásokon belül a **GKI** számításai szerint az elmúlt években **jelentősen emelkedett az egyedi kormánydöntésű beruházási támogatások** nagyságrendje, s a támogatások összegének az ígért beruházásokhoz és a vállalt új foglalkoztatottakhoz viszonyított aránya. Ugyanakkor a külső feltételek változása – 2017 nem a „lázas év”, sőt ellenkezőleg, az európai integráció elmélyítése, az euróövezet kiterjesztése kerül napirendre – a következő években **komoly kihívás elé állítja az EU-támogatásokra épülő magyar modell fenntarthatóságát**, s már rövidtávon döntési kényszer elé állítja a kormánynak. A következő években megváltozó EU-hoz való igazodás az **egész magyar politikai elit számára stratégiai kérdés**, ami jelentheti a jogállami és piacgazdasági megoldások felé fordulást, de ennek ellenkezőjét is.

Gazdasági várakozások. A gazdasági várakozások az **EU-ban és Magyarországon is nagyon kedvezőek**. A 2017 júliusában évtizedes csúcsára került EU konjunktúraindex augusztusban lényegében változatlan maradt. A júliusban **történelmi tetőpontjára** jutott **GKI konjunktúraindex** és ezen belül üzleti bizalmi index pedig **szeptemberben tovább emelkedett**. A fogyasztói várakozások ugyan kissé romlottak, de így is erős optimizmust sugároznak.

Jövedelem és fogyasztás. 2017-ben a bruttó keresetek 13%-os, a **reálkeresetek 10-11%-os növekedését** elsősorban az erőltetett minimálbér- és bérminimum-emelés, a költségvetési szektorban dolgozók választás előtti fizetésemelése, valamint a munkaerőhiány okozza. A **tényleges vásárlóerő** azonban a fehéredés és más jövedelmek lényegesen lassúbb bővülése (vagy éppen stagnálása) miatt

ennél **lényegesen kevésbé** emelkedik. Egyelőre a vásárolt fogyasztás bővülése is elmarad a tavalyi közel 5%-tól, a lakosság végső fogyasztása pedig még inkább. A **fogyasztás 3,5%-os bővülése** alacsonyabb lesz a tavalyi 4,2%-nál. **2018-ban** a bruttó keresetek dinamikája 7%-ra lassul, s az infláció gyorsulása következtében a **reálkeresetek csak 4%-kal** bővülnek. A **fogyasztás** üteme azonban a „kisimítási hatás” miatt kevésbé, kb. **3%-ra fékeződik**. Ha sor kerülne a bérmegállapodásban szereplőnél nagyobb járulékcsökkentésre és minimálbér-emelésre, az kissé tovább emelné a lakosság fogyasztását.

Beruházás. Az állóeszköz-felhalmozás a 2008-as válságot követő négyéves visszaesés után 2013-14-ben az EU-források beérkezése hatására csaknem évi 10%-kal növekedett, majd a 2015. évi markáns lassulást 2016-ban az EU-források visszaesése miatt 15,5%-os csökkenés követte. Az **idén újra induló EU beruházási ciklus hatására** az első félévi 25%-os bővülés után az év egészében legalább 20%-os, jövőre 9%-os volumenbővülés várható. A 2016-ban 17,8%-os **beruházási ráta** idén **20,5%-ra**, jövőre 21,5% százalékra emelkedhet, ami a magyar fejlettségi szinthez képest **még mindig alacsony**.

Reálfolyamatok. A magyar gazdaság az első negyedévi 4,2% után a második negyedévben 3,2%-kal bővült. Ebben az egyes negyedévek tavalyitól eltérő számú munkanapjának is nagy szerepe volt, ezt és más szezonális hatásokat is figyelembe véve a lassulás sokkal kisebb, 3,8%-ról 3,6%. Az első félévi 3,7%-os növekedés **lényegesen gyorsabb az EU 2,3%-os átlagánál, de a tizenegy régiós tagállam közül csak Szlovákia, Horvátország és Bulgária teljesítményénél jobb**. A többiek 4%, sőt Szlovénia és főleg Románia 5% feletti dinamikára voltak képesek.

Az első félévben **kiugróan gyorsan növekedett az építőipar** GDP-termelése – itt a bázishatás miatt némi **lassulás** valószínű. (Júliusban már az első félévinél 5 százalékponttal alacsonyabb volt a bruttó növekedés üteme.) A közbeszerzési és a vállalati piac is élénkül, s nő a lakásépítés is. Idén 23, jövőre 12% körüli építőipari termelésbővülés várható. A fontosabb ágazatok közül **4-5%-kal bővült az ipar és kereskedelem** is. Ez utóbbi ágazatokban a következő hónapokban **kisebb-nagyobb gyorsulás** várható. Az ipari növekedést segíti a kedvező világpiaci konjunktúra, de a **járműiparban zajló technológiai átalakulás fékezi** az értéklánc magyarországi tagjait. **A növekedés motorjává az elektronikai ipar vált.** Az ipar bruttó termelése idén és jövőre is 5,5% körüli lesz. A **kiskereskedelemben** idén 4,5, jövőre 3,5%-os forgalombővülés várható. A **mezőgazdaság** első félévi **10%-os visszaesése** a második félévben még mélyebb is lehet. A földbe való befektetés (például öntözés) még mindig szűk körű, s nem enyhül a szántóföldi növénytermesztés túlsúlya sem. Az állattenyésztésben nem látszik az áfa-csökkentésektől várt ösztönző hatás. Így 2018-ban is az időjárás alakulása határozza majd meg az ágazat teljesítményét. Az **áruszállítás teljesítménye** 2017-ben éves átlagban 4%-kal, 2018-ban 2-3%-kal bővül, melyben jelentős szerepe lesz a vasúti szállítások növekedésének, a közúti áruszállítás helyzete ugyanis a fokozódó verseny és a szigorodó külföldi szabályozás miatt romló. A **hanghívások piacán** – az online szolgáltatások terjedésével – három éve elindult lassú csökkenés idén is folytatódik. Az **internet-szolgáltatás** esetében 2017-2018-ban tovább tart a dinamikus bővülés. Az **ingatlanpiac** szereplői hosszabb ideje **derülátók**, de a kilátások már **túl vannak a csúcson - a GKI ingatlanpiaci indexe júliusban áprilishoz képest kissé csökkent** – igaz, éves alapon kissé emelkedett. Az ingatlanügyletek ágazat teljesítménye várhatóan idén és jövőre is 2-2%-kal bővül. A 2016. évi 10 ezer után **2017-ben 15 ezer, 2018-ban közel 20 ezer lakás** átadása várható. Az **árak és szolgáltatások** 2016. évi kivitele szinte a behozattal azonos ütemben emelkedett, idén a belföldi kereslet élénkülésével és a kisebb szolgáltatási aktívummal összefüggésben **a behozatal 1,5 százalékponttal, jövőre a belföldi felhasználás dinamikájának lassulása miatt 1 százalékponttal haladja meg a kivitelét**. A **cserearányok** idén 1, jövőre 0,5%-kal romlanak. Az áruforgalmi egyenleg 2018-ra nagyjából 1 milliárd euróval, 7,7 milliárd euróra, a GDP 8,8%-áról 6%-ára csökken, míg a szolgáltatásoké nagyjából szinten marad, vagy kissé csökken. A **magnövekedés** – a mezőgazdaság és közigazgatás nélküli növekedés – idén 5,5, jövőre 4,5%-os lesz.

Foglalkoztatás. A foglalkoztatottak száma 2017 egészében az első félévi 2%-hoz hasonló mértékben - az előző évi 2,5%-nál lassabban, de így is a nemzetgazdaság legtöbb ágazatára kiterjedően – bővül. A javuló gazdasági konjunktúra létszámbővítő hatását csökkenti a **közmunka fokozatos visszaszorítása** és a

munkaerőhiány. 2018-ban már csak 1-1,5% körüli bővülés várható. A **munkanélküliségi ráta** 2017-ben éves átlagban 4% közelébe csökken, s 2018-ban is hasonló lesz. A valós munkanélküliség 7-8% körül van, de kissé már ez is alacsonyabb az EU átlagánál.

Pénzügyi szektor. Idén a bankok vállalati **hitelállománya** után már a lakosságé is **növekedni** kezdett. A hitelállomány **minősége javult**, ez elsősorban a felélénkült **factoringpiac** eredménye. A bankok nyereségrátája látványosan magas szintre emelkedett, de főleg a korábbi tartalékolás felszabadítása következtében.

Államháztartás, államadósság. Bár a GDP-arányos államháztartási hiány 2016-ban egy hajszállal (1,6%-ról 1,8%-ra) emelkedett, s idén további, 0,5-1 százalékpontos növekedése várható, a deficit 2017-ben már **hatodik éve lesz 3% alatt, az államadósság pedig csökkenő pályán. Jó eséllyel ez lesz a helyzet 2018-ban is.** Ez komoly kormányzati siker, amire szükség is van, mivel ez elengedhetetlen feltétele az EU-támogatásokhoz való biztonságos hozzáférésnek. Mindennek **árnyoldala** a növekedésellenes adószervezet (ágazati és egyedi adók, egykulcsos szja), a jövő szempontjából döntő oktatási és egészségügyi rendszerek veszteséges leromlása, a költségvetési politika átláthatatlansága. A jövő felélése (például drága fenntartású presztízs-beruházások formájában) folytatódik. Az egyensúly javulásában nagy szerepe volt az EU-támogatások kiadáshelyettesítő és bevételt generáló hatásának, a különféle kreatív költségvetési megoldásoknak (így például a korábbi magán-nyugdíjpénztári befizetések folyamatos költségvetési bevétellé alakításának, újabban pedig a növekedési adóhitelnek). A kormányzat **a választási gazdaságpolitika terhére a rezsicsökkentéshez hasonlóan nagyrészt a vállalatokkal fizetési** meg az erőltetett béremelések adóterhe révén, versenyképességük romlása árán. E módszerekkel – bár a választások előtt számos területen további költségek, s ezzel a deficit emelkedése várható – az eredményes szemléletű (ESA) **deficit 3% alatt maradhat (2017-ben 2,5%, 2018-ban 2,8% körül alakul), a GDP-arányos államadósság pedig évi 0,5-1 százalékponttal, a 2016. évi 74,1%-ról 73% körülre csökken.** A GDP-arányos államháztartási hiány emelkedése azonban a gazdasági növekedés gyorsulásának időszakában kedvezőtlen, mivel így a **strukturális egyenleg romlik**, ami veszélyezteti az államadósság tartós leépítésének folyamatát. Az EU-támogatások széleskörű hazai megelégedése az uniós átutalások akadozása esetén – a pénzforgalmi hiány emelkedése miatt – **veszélyeztetheti** az államadósság csökkentését. Ha az Eurostat döntésének megfelelően a KSH rákényszerül az **Eximbank** államháztartáson belüli kezelésére az minden érintett évben 1,5-2 százalékponttal emelné a GDP-arányos államadósság szintjét, de érdemben nem változtatna a folyamat trendjén.

Infláció, kamat, árfolyam. A 2014-16-ban összességében változatlan árszínvonal 2016 szeptemberében kezdett emelkedni, **idén éves átlagban 2,5, jövőre 3% körüli infláció** várható. A fő kockázati tényező a világpiaci energiaárak alakulása és a gyors béremelkedés – eddig számokban még alig megmutatózó – költség- és keresletnövelő hatása. Az **alapkamat** várhatóan 2018 végéig a jelenlegi 0,9%-on marad, a forint idén erősödik, jövőre pedig változatlan szinten marad (308 forint/euró). A megtakarítások **reálkamata** jellemzően negatív.

Külső egyensúly. Magyarország **folyó fizetési és tökemérlege** 2009 és 2015 között évről évre szinte **folyamatosan növekvő többletet** mutatott, ami 2015-ben 8,9 milliárd euróval elérte eddigi csúcspontját. Ez 2016-ban a kiugró külkereskedelmi aktívum ellenére, az EU-források csökkenő beáramlása következtében 7,0 milliárd euróra mérséklődött. A külkereskedelmi aktívum némi visszaesése ellenére, az EU-támogatások várható újraindulása következtében viszont a külső finanszírozási képesség **2017-ben várhatóan 7,5 milliárd euróra, 2018-ban 8,3 milliárd euróra nő**, ami a GDP 6,2%-a, illetve 6,4%-a. A **külföldi tőke** nettó beáramlása **tavaly lendületet** kapott (az MNB adatai szerint 1,9 milliárd euró), ez idén és jövőre aligha érhető el. A külföldiek magyarországi működőtőke-állománya **2008 eleje óta mindössze 1,5 milliárd euróval** emelkedett.

A GKI prognózisa 2017-2018-ra

	2014	2015	2016	2017	2018
	tény			előrejelzés	
GDP termelés	104,0	103,1	102	103,8	103,8
• Mezőgazdaság (1)	117,0	94,9	116,8	90	105
• Ipar (2)	105,9	108,2	100,8	105	105
• Építőipar (3)	110,5	101,5	82,1	123	112
• Kereskedelem (4)	104,1	104,6	106	106	105
• Szállítás és raktározás (5)	101,8	101,4	102,5	103	103
• Információ, kommunikáció (6)	104,0	101,6	103,7	104	104
• Pénzügyi szolgáltatás (7)	97,0	100,2	98,9	101	102
• Ingatlanügyletek (8)	100,0	102,0	101,2	102	102
• Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység (9)	105,4	102,9	106,3	106	104
• Közigazgatás, oktatás, egészségügy (10)	100,6	99,9	101,3	100,5	101
• Művészet, szórakoztatás (11)	107,0	98,9	101,4	102	102
• Magnővekedés (2)+(3)+(4)+(5)+(6)+(7)+(8)+(9)	104,2	104,5	101,5	105,5	104,5
GDP belföldi felhasználás	104,6	101,4	101,5	105	104,5
• Egyéni fogyasztás	102,1	103,1	104,2	103,5	103
• Állóeszköz-felhalmozás	109,9	101,9	84,5	120	109
Külkereskedelmi áruforgalom					
• Export	106,9	107,8	104,4	106,5	106
• Import	108,8	106,3	104,9	108	107
Fogyasztói árindex (előző év = 100)	99,8	99,9	100,4	102,5	103
Folyó fizetési és tőkémérleg együttes egyenlege					
• milliárd euró	5,5	8,9	7,0	7,5	8,3
• a GDP százalékában	5,2	8,1	6,2	6,2	6,4
Munkanélküliségi ráta (éves átlag)	7,7	6,8	5,1	4,2	4
Államháztartási egyenleg a GDP százalékában (ESA)	-2,1	-1,6	-1,9	-2,5	-2,9

Forrás: KSH, **GKI**

A **GKI** 2017-re vonatkozó korábbi előrejelzéseit a 9. függelék tartalmazza.